

MAANDOVERZICHT

No. 11. 1958

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E   V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 11 - 1958(Tijdvak van 1-11-'58 - 30-11-'58)I N H O U D

<u>I. Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 9
Bijdrage van de Poolse communisten aan de eenheid van het socialistische kamp.	2 - 5
Twee recente aanvallen van partijleider Gomulka op het Joegoslavische revisionisme	4
Poolse-Russische solidariteitsverklaring van 10 november 1958 te Moskou	2 - 4
Joegoslavisch commentaar op de "evolutie" in de Poolse gedragingen	5 - 6
Oud-premier maarschalk Boelganin in ongenade; Chroestsjow schaart hem thans openlijk onder de "anti-partijgroep".	6 - 7
"Kommunist"-artikel van B.N. Ponomarjow over de positie in de CPN en andere communistische partijen van het Westen; aanval op de groep Wagenaar.	7 - 9
<u>II. Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	10 - 33
Vorbereidingen voor het 19e partijcongres van de CPN. . .	10 - 16
Verslag van het partijbestuur behandelt de economische en politieke toestand, de rol van de partij en haar interne situatie	10 - 12
Geen zelfkritiek van het partijbestuur	12
Dagelijks bestuur van de CPN rapporteert over "De communistische partij in de oorlog", beschuldigingen tegen de illegale partijleiding (Wagenaar c.s.).	14 - 15
"Bulletin" van de groep rondom "De Brug" en Gerben Wagenaar in persoonlijk verweer contra De Groot.	16 - 17
Moskouze correspondent van "De Waarheid" vervangen	18 - 19
De exploitatie van gebouw "Felix Meritis".	19 - 20

Vredesbeweging - Ontwikkeling in de Nederlandse Vredesraad	21 - 23
De kwijnende actie voor de petitie tegen raketbases in Nederland.	23 - 24
Jeugdbeweging - Het ANJV en de militairen; actie voor diensttijdverkorting	24 - 26
Leden- en abonné-werfactie van "Nederland-USSR".	27 - 28
Muziekafdeling van het Cultureel Informatie Centrum in de Vereniging "Nederland-USSR" opgericht	28 - 29
Vakbeweging - Het onderzoek door twee WVV-functionarissen ingesteld in de gescheurde EVC	29 - 31
Het vijfde congres van de "oude" EVC	31 - 33
Groot-Roessink EVC-voorzitter in de plaats van de teruggetreden Reuter; Brandsen als secretaris herkozen; Gortzak een van de 17 leden van het nieuwe verbondsbestuur . . .	33

Stakingsoverzicht.

Agenda.

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

De eenheid van het socialistische kamp.

Inleiding.

Het kan nooit de bedoeling van de organisatoren van het twintigste partijcongres der CPSU zijn geweest met de daar genomen besluiten gunstige voorwaarden te scheppen voor activiteiten ten nadele van de eenheid van het communisme. Niettemin heeft de politieke ontwikkeling in de loop van 1956 aangetoond hoezeer dit toch het geval is geweest. Vooral de strekking van Chroestsjow's "geheime" rede aan het einde van het congres - een offensief tegen verstarring en sommige kwalijke politieke praktijken van Stalins bewind - wakkerde het verzet aan. Speciaal is dit, zoals bekend, gebeurd in Hongarije en Polen, waar de slaafse navolgers van de Sowjet-onderdrukkingsmethoden het politieke heft in handen hadden. Een figuur als de Hongaarse partijsecretaris Rákosi was daarvan de typische representant.

De Hongaarse en Poolse intelligentia bond in een samengaan met brede lagen der ontevreden bevolking meer en meer openlijk de strijd aan tegen geestelijke druk, intimidatie en terreur, en tegen voortschrijdende materiele verpaupering.

De bom barstte in de oktoberdagen met de opstand van het Hongaarse volk, welke begin november bloedig onderdrukt werd door Sowjetroepen. De spanningen in Polen ontlaadden zich minder gewelddadig en resulteerden in een abrupte wijziging in de leiding der Poolse communistische partij, de Verenigde Poolse Arbeiderspartij.

Terwijl in die periode de in Hongarije eerst kort tevoren in functie getreden premier Imre Nagy naar Sowjetnormen faalde als partijleider, toonde in Polen Wladislaw Gomulka zich een "goed" communist, die in de gevaarlijke omstandigheden van dat ogenblik met grote omzichtigheid en tact wist te bewerkstelligen, dat de Poolse partij in stand kon worden gehouden. In Hongarije was het partijapparaat bij de troebelen in één slag weggevaagd.

Gomulka's tegenslagen en successen.

In de tweede helft van 1956, vooral na de rellen te Poznan, had de situatie zich in Polen in een voor de Sowjet-Unie ongunstige zin toegespitst. De politieke kentering te Warschau leidde tot een

- begin -

begin van Gomulka's rehabilitatie. De stalinisten hadden hem in 1948, toen Joegoslavië uit het Kominform werd gebannen, als eerste partijsecretaris afgezet op beschuldiging van nationaal-communistische afwijkingen en het voeren van een laakbaar beleid ten aanzien van de landbouw en de boeren. Het kwam niet tot een proces tegen de politiek onttroonde functionaris, zoals bijvoorbeeld in Tsjechoslowakije, waar partijsecretaris Slansky werd terechtgesteld. Wel werd Gomulka zonder vorm van proces jarenlang achter slot en grendel gehouden. Hij kwam eerst in april 1956 weer op vrije voeten. In oktober nam het Poolse partijbestuur hem opnieuw in zijn midden op, waarna hij terstond tot eerste partijsecretaris werd gekozen.

De ontwikkeling in Polen was Moskou niet welgevallig. Nog tijdens de zitting van het partijbestuur - het achtste plenum van 19-23 oktober 1956 - arriveerde een door Chroestsjow geleide Sowjet-delegatie onaangekondigd op het vliegveld te Warschau, met de bedoeling de situatie alsnog ten gunste van Moskou te veranderen. Deze poging faalde evenals een door Rokossowski gelaste troepenbeweging ter omsingeling van Warschau. Deze Sowjet-Russische maarschalk was destijds Pools minister van defensie.

De betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en Polen werden een maand later te Moskou op een voor het Poolse regime bevredigende wijze geregeld, waarbij een gemeenschappelijke verklaring werd uitgegeven. Polen bleef in het socialistische kamp het meest "geliberaliseerde" element.

Thans, juist twee jaar later, zijn de verhoudingen tussen de CPSU en de Verenigde Poolse Arbeiderspartij dusdanig veranderd, dat vrij algemeen wordt gesproken van een geleidelijke terugkeer van de Poolse partijleiding in het gareel van het Kremlin. De feitelijke verhoudingen liggen evenwel meer genuanceerd.

Het thans door Gomulka namens de Poolse CP scherp naar voren brengen van gelijk- en eensgezindheid met de Sowjet-Unie op essentiële punten - zoals de strijd tegen het Joegoslavische revisionisme, de noodzaak van versterking van het Warschaupact, het hooghouden van het principe van het proletarisch internationalisme met inbegrip van Moskou's leiderschap van het socialistische kamp - zou ten enenmale onmogelijk zijn geweest in de overgangsperiode van oktober '56 tot ver in 1957. De Poolse machthebbers konden in die politiek uiterst woelige maanden hun greep op partij en staat slechts handhaven dank

- zij -

zij de reputatie van Gomulka. Zijn persoonlijkheid boezemde het Poolse volk vertrouwen in door zijn anti-stalinistische gezindheid, die hem sedert 1948 zoveel leed had berokkend.

De Gomulka-figuur van het ogenblik heeft deze hoedanigheid vanzelfsprekend niet op stel en sprong verloren. De in meerderheid rooms-katholieke, dus anti-communistische bevolking, de onstuimig agerende studenten en intellectuelen en de naar snelle materiële verbetering snakkende arbeiders zijn echter wel geschokt in hun aanvankelijk groot vertrouwen te zijnen opzichte.

Gomulka heeft zijn in 1948 veroordeelde ideeën over de "eigen weg naar het socialisme" tot dusver niet prijsgegeven. Voorts is in zijn huidige beleid de voorkeur voor een soepele landbouwpolitiek opnieuw tot uiting gekomen. De jongste partijbestuurszitting - het 12e plenum van oktober 1958 - besloot geen gedwongen collectivisatie aan de boeren op te leggen.

Ten aanzien van de rooms-katholieke kerk sloot de regering in december 1956 een vrij vergaand accoord met het Poolse episcopaat.

In 1957 kwam het tot een stellingname tegen revisionistische elementen. Zo werd de pers aan banden gelegd. Het blad "Po Prostu", dat zeer vele lezers trok vanwege de oppositionele geluiden en de scherpe polemieken met de communistische autoriteiten, werd opgeheven.

De "stalinistisch" georiënteerde elementen van de zogenaamde Natolingoep zagen hun politieke invloed in de loop van 1957 en 1958 echter ook ineenschrompelen. Nog kort geleden werden enige vertegenwoordigers van deze stroming door de partijleiding afgezet.

Een ander voor de tactiek van de Poolse CP medebepalend element blijft de geografische ligging van het land. West-Duitsland heeft in tegenstelling met de DDR geweigerd de Oder-Neisselijn als definitieve westgrens van Polen te erkennen. Het diepe wantrouwen der Polen in het algemeen tegen de Westduitse herbewapening heeft er waarschijnlijk toe bijgedragen dat de communistische overheid - openlijker dan voorheen - zich veroorloven kan in militair opzicht solidair met de Sowjet-Unie te zijn. De openingsrede van Gomulka in de hiervoren genoemde twaalfde voltallige zitting van het Poolse partijbestuur bevatte vele onvriendelijkheden aan het adres van bondskanselier Adenauer.

- Kennelijk -

VERTROUWELIJK

Kennelijk zijn thans de aarzelingen verdwenen, die Gomulka in november 1957 te Moskou nog had te overwinnen toen hij besloot de "Verklaring" der twaalf regerende communistische partijen, waarvan Joegoslavië zich afzijdig hield, mede te ondertekenen. Warschau is nu zeker van het vertrouwen, dat Moskou in grote trekken in het Poolse beleid stelt. Nationaal gezien blijft het misschien juist daardoor de Polen voorshands toegestaan in nog betrekkelijke vrijheid te manoeuvreren bij "de opbouw van het socialisme". De voornaamste reden hiervoor zal wel zijn, dat de Poolse partijleiding haar activiteit ontplooit binnen het raam van het door de Sowjet-Unie geleide internationale communisme.

Zekerheid over de toekomstige ontwikkeling in Polen bestaat er uiteraard niet. Zonder daarop te willen vooruitlopen, kan wel worden gesteld dat het land zelfs in het huidige stadium van een politiek stugger communistisch beleid nog altijd kan bogen op een geestelijk klimaat, dat zich gunstig onderscheidt van dat der USSR en van de overige Sowjet-satellieten.

De houding van Gomulka tegenover Tito.

In de praktijk waren er verschillende raakpunten tussen het ageren van Polen en Joegoslaven tegen politieke overheersing en economische uitbuiting door de Sowjet-Unie. In taktisch opzicht was Chroestsjow bereid tot het doen van vrij vergaande concessies.

Het leiderschap van de Sowjet-Unie in het socialistische blok en van de CPSU in het internationale communisme behoorden tot de omstreden punten tussen de Joegoslavische communisten, die naar belangrijke theoretische vernieuwingen streven en orthodoxe, maar in de praktijk soepele communisten zoals Gomulka.

Bij twee recente gelegenheden heeft Gomulka zich fel tegen het "revisionistische gevaar" in Joegoslavië gekant. Op 15 oktober 1958 sprak hij in die zin voor het 12de plenum van de Poolse communistische partij. De volgende gelegenheid deed zich op 10 november in Moskou voor, waar hij tezamen met Chroestsjow een communiqué ondertekende dat o.m. tegen het revisionistische gevaar gericht bleek.

In het laatste geval leidde Gomulka de Poolse partij- en regeringsdelegatie, die op uitnodiging van het Kremlin van 24 oktober tot 12 november een "vriendschapsbezoek" aan de Sowjet-Unie bracht.

De Joegoslaven verzetten zich zowel op het terrein van de partij als van de staat tegen de interpretatie zoals Moskou die van het beginsel van het proletarisch internationalisme geeft. Volgens de ideologen te Belgrado ontwikkelen de maatschappelijke verhoudingen in de gehele wereld zich in een niet te stuiten vaart naar de verwezenlijking van het "socialisme". Een levende interpretatie van het marxisme-leninisme houdt huns inziens in, dat in het belang van een wereldomvattende verbreiding van het socialisme een aantal verouderde dogmatische opvattingen zal worden prijsgegeven. Bij voorbaat betwist Joegoslavië de aanspraken van Moskou op het leiderschap, die de Sowjet-Unie meent te kunnen ontlenen aan het beginsel van het proletarisch internationalisme.

Joegoslavische kritiek op Polen.

De Joegoslaven hebben de solidariteitsverklaring van de Poolse communisten met het Moskouse standpunt over het revisionistische gevaar met gespannen aandacht gevolgd. In het Zuidslavische partijdagblad "Borba" is sarcastisch gewaagd van de "evolutie" in de Poolse gedragingen. Aan de hand van feitenmateriaal beschuldigt "Borba" de Polen ervan doelbewust de waarheid geweld aan te doen. Zo is het, volgens de voorstelling van de Joegoslavische partijpers, beslist onjuist dat de Poolse communistische partij het Joegoslavische ontwerp-program van meet af aan om ideologische redenen zou hebben verworpen. Het ontwerp-program was, volgens "Borba", op 8 en 9 maart '58 aan de partijleidingen van alle socialistische landen afgeleverd voor bestudering en onderzoek. De Polen hadden slechts bezwaren tegen enkele inzichten van de Bond van Joegoslavische Communisten geopperd, zonder deze als revisionistisch te kenmerken. Op 28 maart antwoordde Warschau in deze geest, waarbij tevens werd medegedeeld dat een Poolse partijdelegatie zou worden gezonden naar het 7de partijcongres der Joegoslaven te Ljubljana. Op 5 april 1958 richtte het centraal comité van de CPSU zich met een schrijven tot het centraal comité te Belgrado waarin kritische opmerkingen tegen het ontwerp-program naar voren werden gebracht. Gelijkzeitig werd in deze brief medegedeeld, dat daarom een CPSU-delegatie het partijcongres der Joegoslaven niet zou bijwonen. Polen liet nadien niets meer van zich horen doch handelde overeenkomstig het voorbeeld van Moskou.

- Gomulka -

VERTROUWELIJK

Gomulka sprak eind juni 1958 voor de eerste maal over de "onjuiste revisionistische theorieën van de Bond van Joegoslavische Communisten", waarbij alleen kritiek werd geuit op "de negatieve houding" van de Joegoslavische communisten jegens het "socialistische kamp", zonder bezwaar tegen andere punten van het program. Slechts weinige maanden later bestempelde Gomulka met één enkele zin het gehele program met alle daarin voorkomende gedachten en denkbeelden als revisionistisch.

Eerst in de gemeenschappelijke verklaring van Chroestsjow en Gomulka dd. 10-11-'58 te Moskou is aan deze zienswijze de bewering toegevoegd, dat de Poolse partij het ontwerpprogram van het begin af als revisionistisch had beschouwd. De Joegoslavische partijpers noemt het in een van haar ironische commentaren een "treffende vondst" van de Poolse CP, achteraf te beweren, dat zij de Joegoslavische kameraden had gepoogd te weerhouden de dwaalweg van het revisionisme op te gaan, zelfs nog vóórdát de Poolse partij het standpunt van andere communistische partijen (lees CPSU) kende.

De uitspraak van Gomulka dat de Joegoslaven, in tegenstelling met de situatie na 1948, thans hun isolement alleen aan zich zelf te wijten hebben, geeft "Borba" aanleiding tot de volgende opmerking: "In 1948 moesten de Joegoslavische communisten worden gelaakt omdat zij zich niet wensten te onderwerpen aan de Kominformresolutie. In 1957 moesten zij worden gelaakt omdat zij weigerden hun standpunten te herzien en zich te onderwerpen aan de Verklaring van de twaalf partijen. De enige zonde van de Joegoslavische communisten is gelegen in hun vroegere en huidige vastberadenheid om niet te zwichten voor druk van buiten af".

Boelganin in ongenade.

De nasleep van de novembergebeurtenissen van 1956 in Hongarije en Polen hadden Chroestsjow als partijleider aan het einde van dat jaar en begin 1957 in een moeilijke positie gebracht. Hij wist deze crisis rond zijn persoon spoedig te bedwingen. Weinige maanden later - juni 1957 - werd hij echter in het presidium van het centraal comité van de CPSU in een absolute minderheidspositie gedrongen. Ook deze voor hem uiterst gevaarlijke situatie wist Chroestsjow te overwinnen door zijn tegenzet, de "ontmaskering" en de verwijdering van de zogenaamde anti-partijgroep. Voorshands werden daarvan Malenkow, Molotow,

- Kaganowitsj -

VERTROUWELIJK

Kaganowitsj en Sjepilow het slachtoffer. Er stonden echter nog meer kandidaten op de lijst om te worden gedegradeerd, nl. zij, die zich bij de strijd van juni 1957 in het partijpresidium eerst na aarzeling achter Chroestsjow's politiek en persoon hadden geschaard, met name Saboerow, Pervoekhin en Boelganin. Laatstgenoemde moest achtereenvolgens zijn post als voorzitter van de ministerraad van de USSR verwisselen voor de functie van directeur der Sowjet Staatsbank en deze nadien voor het voorzitterschap van de regionale economische raad te Stavropol, 1600 km van Moskou verwijderd. In september 1958 verloor de maarschalk zijn zetel in het partijpresidium.

Half november bleek uit een rapport, dat premier Chroestsjow heeft uitgebracht over het nieuwe zevenjarenplan van de Sowjet-Unie, dat Boelganin nu zelfs wordt geacht tot de "anti-partijgroep" te behoren. De bedoelde passage van Chroestsjow's verslag luidt:

"De Communistische Partij van de Sowjet-Unie voert vastbesloten strijd tegen degenen, die vasthouden aan de oude en uit de tijd zijnde vormen en manieren van werken, die bezield zijn van conservatisme en die zich verzetten tegen de toepassing van de leninistische partijpolitiek. Deze strijd leidde tot het ontmaskeren en onschadelijk maken van de partijvijandige groep van Malenkow, Kaganowitsj, Molotow, Boelganin en Sjepilow".

"Kommunist" over de CPN en andere communistische partijen in het Westen.

Het oktobernummer 1958 van het theoretische partijblad van de CPSU "Kommunist" bevat een artikel over het internationale communisme in de periode na het bijeenkomen van de communistische en arbeiderspartijen in november 1957 te Moskou. De uiteenzetting ontleent haar bijzondere politieke betekenis mede aan het feit, dat zij wordt gegeven door B.N. Ponomarjow, hoofd van de afdeling voor buitenlandse politiek en internationale verbindingen van het centraal comité van de CPSU.

Eerst wordt aandacht besteed aan het bewind van De Gaulle. De groeiende agressiviteit van de leidende monopolistische klieken getuigt, volgens de schrijver, van hun onbekwaamheid om met de oude methoden te regeren. Zoals vaak in de afgelopen halve eeuw heeft de aanval van de reactie een beweging naar rechts van vele leiders van de sociaal-democratie teweeg gebracht, doch aan de andere kant ver-

- sterken -

sterken zich in de socialistische partij de meningsverschillen. Sociaal-democraten, die trouw zijn aan de idealen van het socialisme en de arbeidersklasse, vormen linkse socialistische partijen, verenigingen of groepen, aldus Ponomarjow. Zij wensen de misdaden van de rechtse sociaal-democratische leiders in Duitsland omstreeks 1933 niet te herhalen.

De auteur acht thans alle voorwaarden voorhanden om de strijd van het internationale communisme tegen "het Duitse fascisme" met succes voort te zetten. "Daarvoor is nodig eenheid, eenheid en nog eens eenheid ! De tijden van Mussolini en Hitler zijn onherroepelijk voorbij!"

Volgens Ponomarjow hebben de revisionisten een "volledige ideologische nederlaag geleden in de communistische partijen van Brazilië, Canada, Oostenrijk, Italië en Nederland". Vervolgens wordt de door het Deense partijcongres eenstemmig aangenomen resolutie tegen het revisionisme besproken. Hierna komt de opmerking dat niet lang geleden in de Communistische Partij van Nederland de opportunistische groep werd vernietigd. Kennelijk heeft Ponomarjow hier het oog op de groep Wagenaar, Brandsen, Gortzak.

De partij is, blijkens deze beschouwing in "Kommunist", slechts in staat de arbeiders naar de overwinning te leiden op de voorwaarde dat zij geen fracties of groepen in haar rijen duldt en haar eenheid als een heilige zaak verdedigt.

De publicatie eindigt met een opwekking tot uithreiding van het ledental der communistische partijen. Kennelijk is in dit gedeelte van de uiteenzetting rekening gehouden met de malaise-stemming, die thans in de westelijke communistische partijen heerst, mede als gevolg van aanzienlijk ledenverlies. Ponomarjow stelt dat de communistische partijen overal een belangrijke rol spelen, ook als hun ledental niet groot is. In de periode van revolutionaire gebeurtenissen stijgt het zeer snel. Ponomarjow geeft daarvoor als bewijs de ontwikkeling in de communistische partij van Venezuela. Deze was zeer klein tijdens het bloedige terreurbewind van de dictator Jimenez. Nadat deze dictatuur vervangen was door een meer democratisch bewind groeide haar ledental zeer snel, ook als gevolg van de onvermoeide strijd in het verleden en de daardoor verworven invloed in vooruitstrevende kringen.

- Met -

Met het geven van dit voorbeeld heeft Moskou waarschijnlijk de bedoeling om - waar nodig - de communistische leiders in het Westen, die met tegenslagen en gebrek aan activiteit in de partijgelederen te kampen hebben, moed in te spreken.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEIT VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De CPN.

Voorbereidingen voor het 19e partijcongres.

Het tot het congresmateriaal behorende "Verslag van het partijbestuur aan de leden" en het rapport van het dagelijks bestuur van de partij "De CPN in de oorlog", waarvan in het vorige maandoverzicht sprake was, zijn inmiddels als brochures à raison van 30 cent ter beschikking gekomen.

Het verslag van het partijbestuur is onderverdeeld in drie hoofdstukken, t.w.:

1. de economische en politieke toestand;
2. de rol van de partij en
3. de inwendige toestand der partij.

In het eerste hoofdstuk wordt met voldoening vastgesteld, dat de toestand in ons land zich ontwikkelt langs de door Paul de Groot op het 18de partijcongres (oktober 1956) aangegeven lijnen en dat de economische vooruitzichten reden tot grote bezorgdheid geven. Een diepgaande crisis kan evenwel voorkomen worden door een progressieve en vredelievende regeringspolitiek.

Een dergelijke politiek, zo wordt in den brede uiteengezet, zou zich o.m. moeten manifesteren in het opheffen van de belemmeringen van de Oost-Westhandel, het zich vrij maken van de Amerikaanse overheersing, het uittreden uit de NAVO, het drastisch verlagen van de militaire uitgaven en het verhogen van de binnenlandse koopkracht. Voor het geval dat deze middelen niet toereikend mochten zijn, beveelt het partijbestuur de nationalisatie aan van ondernemingen als Philips, Aku, Unilever, Shell enz. Daardoor zouden dan vele honderden miljoenen aan het werkende volk in plaats van aan de Amerikaanse aandeelhouders ten goede komen.

Ten slotte stelt het partijbestuur, dat het van de sterkte en vastberadenheid van de communistische partij zal afhangen of het Nederlandse volk in staat zal zijn de democratische rechten en vrijheden te verdedigen.

De rol van de partij.

In het tweede hoofdstuk worden de positie van de partij en haar invloed op het maatschappelijk leven onder de loupe genomen en maatregelen in overweging gegeven om die invloed te versterken. Het partijbestuur komt daarbij tot de conclusie dat de CPN sinds 1948 onder ongunstige omstandigheden heeft moeten werken. Door de hoogconjunctuur zijn namelijk vele leden en aanhangers verburgerlijkt en daardoor voor de partij verloren gegaan. Vele als gevolg van de versterkte industrialisering door het bedrijfsleven aangetrokken nieuwe arbeiders heeft de partij niet kunnen bereiken. In hoofdzaak komt dit omdat de communisten sinds de bevrijding niet of bijna niet in het NVV en de confessionele bonden hebben gewerkt. De "sectarische groep Reuter-Branden" heeft zich daartegen hardnekkig verzet en zodoende de verdeeldheid in de vakbeweging in stand gehouden. Een andere oorzaak voor het gemis aan contact met de massa ziet het partijbestuur in het onjuiste optreden van H. Gortzak in de Tweede Kamer en in de Amsterdamse gemeenteraad en in dat van C. Geugjes in de Eerste Kamer. Ook het zich tot in het oneindige beroepen op verdiensten uit het verzet heeft de massa van de partij vervreemd.

De CPN moet daarom trachten invloed te verkrijgen in het NVV en de andere vakorganisaties: "Het gaat er niet om of de Uniebonden beantwoorden aan wat een klassebewuste arbeidersbeweging moet zijn en ook niet om wat het oordeel is over de besturen. De Uniebonden zullen zijn wat de arbeiders ervan maken".

Met het innemen van de vorengeschetste stelling wijst Paul de Groot tevens de beschuldiging van de opposanten - als zou het verlies aan invloed van de partij te wijten zijn aan zijn (de Groot's) dictatoriale leiding - terug naar zijn aanklagers.

De inwendige toestand van de partij.

Aan de oppositie is vrijwel het gehele derde hoofdstuk van het verslag gewijd. Het partijbestuur geeft hierin zijn lezing over het ontstaan en het verloop van het conflict. Het meent te mogen zeggen, dat het uitdrijven van de oppositiegroep een overwinning op de reactie betekent. Nieuwe feiten worden daarbij niet naar voren gebracht. Andermaal wordt betoogd, dat het partijbe-

- stuur -

stuur met groot geduld getracht heeft de opposanten van hun verkeerde opvattingen terug te brengen. Het was daarbij te werk gegaan overeenkomstig de leninistische partijbeginselen, die het anderen overtuigen en het geven van principiële voorlichting als voornaamste middel tot het smeden van de eenheid der partij voorschrijven.

Het partijbestuur rekende er daarbij op dat de tijd opheldering zou brengen. Het is evenwel onjuist het partijbestuur van een te lankmoedige houding te beschuldigen. Ook het verwijt, dat de partijleiding haar strijd alleen op de aanvoeders van de rechtse groep heeft geconcentreerd, moet worden afgewezen. Thans wordt de tijd evenwel rijp geacht om ook van de meelopers te eisen hun keuze te bepalen. Indien zij thans nog weigeren met Wagenaar o.s. te breken, zullen zij uit de partij worden verwijderd. Aan hen, die hun fouten inzien, zal gelegenheid worden gegeven om zich waardevolle leden van de partij te betonen.

Geen zelfkritiek van het partijbestuur.

Er kan bepaald niet worden gezegd, dat het partijbestuur zich in zijn verslag te buiten is gegaan aan het oefenen van zelfkritiek. Het enige in die richting gaande geluid valt te beluisteren in de passage: "Hoewel het partijbestuur op en na het 18de partijcongres zijn taak op juiste wijze meent te hebben vervuld, is dit niet zonder enkele misgrepen op het gebied van de organisatie gegaan".

Waarin de misgrepen van het partijbestuur hebben bestaan wordt overigens niet onthuld. Wel bekend men op enkele punten te zijn afgeweken van de besluiten of wensen van het 18de congres. Dit betreft het vormen van de door het congres aanbevolen partijraad, die niet werd ingesteld omdat de partijconferentie de aan deze raad toegedachte functies kan vervullen; verder de taak van het dagelijks bestuur, dat niet zoals het congres wenste slechts een louter uitvoerend orgaan kan zijn, maar dat als de politieke en organisatorische leiding van de partij onmisbaar is gebleken.

Het partijbestuur geeft hier een zodanige uitleg, dat het in feite suggereert zelf geen misgrepen te hebben begaan, maar dat het 18de congres onjuiste besluiten heeft genomen.

- Voorstel -

Voorstel tot wijziging en aanvulling van de partijstatuten.

In no. 1 van de een dezer dagen verschenen "Congreskrant" publiceerde het dagelijks bestuur van de CPN zijn voorstellen tot wijziging en aanvulling van de partijstatuten, als punt 2 op de agenda voor het komende congres geplaatst.

Het jongste conflict in de partij heeft onmiskenbaar zijn stempel op de wijzigingsvoorstellen gedrukt. Sinds de vaststelling van de statuten (1946) en de daarna aangebrachte veranderingen (1947 en 1950) heeft de praktijk tot afwijking daarvan op bepaalde punten gedwongen. Ook hiermede wordt in de voorstellen tot wijziging rekening gehouden.

De CPN heeft in de laatste jaren onophoudelijk betoogd, dat zij zich beschouwt als "de" partij van de Nederlandse arbeidersklasse. Het valt op, dat in de nieuwe statuten staat vermeld: "De CPN is een partij van de Nederlandse arbeidersklasse" (onderstreeping dzz.)

Tot dusver kon de CPN zich nauwelijks beroepen op haar statuten als het er om ging haar democratisch karakter te verdedigen. Aan deze leemte wordt tegemoet gekomen door toevoeging van de bepaling, dat de partij streeft naar verwezenlijking van haar doelstellingen langs "democratische" weg.

De te volgen procedure bij het treffen van disciplinaire maatregelen zal aan de bestaande praktijk worden aangepast. Tot royement zal alleen in het uiterste geval mogen worden overgegaan, wanneer namelijk "het middel van de overtuiging" en de kameraadschappelijke discussie zullen hebben gefaald.

Een ander - kennelijk ook onder invloed van het conflict in de partij - tot stand gekomen voorstel tot aanvulling luidt: "De discussie mag niet leiden tot het opleggen van de wil van een minderheid aan een meerderheid. Fractievorming kan niet geduld worden, evenmin als het uitdragen van de discussie buiten de partij zolang door het partijbestuur niet tot openbare discussie is besloten".

Ook de bepalingen betreffende de partijorganisatie ondergaan enige wijziging. De nieuwe statuten kennen niet meer de mogelijkheid om onderafdelingen, onderdistricten en zelfstandige bedrijfsafdelingen te vormen. De plaats van de bedrijfsafdeling zal worden ingenomen door de "bedrijfsgroep", waarvan de organisatievorm en de werkzaamheden naar de omstandigheden zullen worden geregeld.

- Tot -

Tot dusver ontbrak in de statuten de omschrijving van de taken en de bevoegdheden van het dagelijks bestuur van de partij en van het partijsecretariaat. Vóór het 18de partijcongres in oktober 1956 was het dagelijks bestuur in feite het leidinggevend orgaan in de CPN. Mede als gevolg van de na het XXe Congres van de CPSU (februari 1956) ontstane roep om meer collectiviteit in de leiding van de communistische partijen, werd het zwaartepunt in de leiding van de CPN in november 1956 verlegd van het dagelijks bestuur naar het voltallige partijbestuur. Het dagelijks bestuur werd nog slechts belast met de ten uitvoerlegging van de besluiten van het partijbestuur.

In september '57 - toen de conflictsituatie in de partij zich verscherpt had - besloot het partijbestuur terug te keren tot de structuur van de partijleiding zoals die vóór oktober 1956 bestond. Dit betekende een krachtige versterking van de positie van de algemeen secretaris Paul de Groot.

De thans bestaande toestand zal door een aanvulling in de statuten worden bekrachtigd: "Het dagelijks bestuur leidt de partij op politiek en organisatorisch gebied tussen de zittingen van het partijbestuur. Het is verantwoording schuldig aan het partijbestuur. Het roept het partijbestuur op geregelde tijden bijeen".

Met betrekking tot het secretariaat vermelden de nieuwe statuten, dat de secretarissen in functie gekozen worden (door het partijbestuur), dat het secretariaat de zittingen van het dagelijks bestuur zal voorbereiden en niet bevoegd is tot het nemen van politieke of andere besluiten van ingrijpende aard.

Het werk van de illegale partijleiding in de laatste oorlogsjaren.

In april 1958 kondigde Paul de Groot de vorming aan van een commissie, die belast zou worden met een onderzoek naar de gedragingen van de illegale partijleiding gedurende de laatste oorlogsjaren. Tot het vormen van een dergelijke commissie is het nooit gekomen. De haar toegedachte opdracht is vervuld door het dagelijks bestuur van de partij.

De resultaten van het onderzoek zijn neergelegd in het Rapport van dit bestuur, dat thans onder de titel "De communistische partij in de oorlog" als een 42 pagina's tellende brochure is verschenen.

- Na -

Na de publicaties van Marcus Bakker, Jaap Wolff e.a. over deze materie brengt de inhoud van het rapport geen bijzondere verrassingen. Enkele bladzijden zijn gevuld met de beschrijving van de gang van zaken in de partij tussen 15 mei 1940 en april 1943. Het grootste gedeelte van de brochure is door het dagelijks bestuur gebruikt om de "verderfelijke rol" na 1943 van de illegale partijleiding (Wagenaar, Brandsen, Reuter e.a.) uiteen te zetten. Alle beschuldigingen monden ten slotte uit in de hoofdaanklacht, die kort samengevat inhoudt: de illegale leiding heeft zich bewust in dienst gesteld van de westerse imperialisten in de tijd dat deze tot een akkoord met Hitler trachtten te komen met het doel zich gezamenlijk tegen de Sowjet-Unie te keren.

De liquidatie van de partij.

Op 12 mei 1945 deed de toenmalige leiding van de CPN in een "verklaring" mededeling van haar besluit de CPN op te heffen en over te gaan tot het vormen van de "Vereniging van Vrienden van de Waarheid". Deze - zoals de oppositie heeft onthuld - door Paul de Groot ontworpen verklaring is ook als eerste door hem ondertekend. Tegen de opheffing vormde zich een sterke oppositie (Koejemans, Goulooze, Van Exter e.a.), welke groep later werd aangeduid als de "juli-oppositie". Onder druk van deze oppositie verklaarde Paul de Groot in juli 1945 dat het opheffen van de partij een z.i. door de tijdsomstandigheden veroorzaakte en daarom te verontschuldigen fout was geweest en toonde hij zich alsnog bereid aan het ongedaan maken ervan mee te werken. Dit zijn historisch vastgestelde feiten.

Het dagelijks bestuur van de partij beschuldigt nu in zijn rapport "De CPN in de oorlog" de illegale partijleiding (Wagenaar, Brandsen, Reuter e.a.) ervan van 1943 af stelselmatig aan de voorbereiding van de liquidatie van de partij te hebben gewerkt.

Deze "liquidatoren", aldus de brochure, waren in juli 1945 "in eens" de verdedigers van de communistische partij geworden. Op deze wijze wordt getracht het feit te verdoezelen, dat Paul de Groot gezien moet worden als de promotor van het besluit tot opheffen van de partij in mei 1945. Over zijn rol in die dagen wordt met geen woord gerept.

De waarheid is, dat Wagenaar, Brandsen en Reuter de politieke opvattingen van Paul de Groot in 1945 en 1946 volkomen deelden en in de strijd tegen de "juli-oppositie" tot diens warmste verdedigers behoorden.

Reactie van "De Brug".

De groep rondom "De Brug" kwam tegen De Groot's beschuldigingen, dat de opheffing van de partij het werk zou zijn van de illegale partijleiding in verweer met een "Bulletin" van twaalf pagina's. Zij deed daarbij een boekje open over het politieke standpunt en de opvattingen van De Groot aan het einde van de oorlog.

De Groot, aldus het "Bulletin", heeft bij het einde van de bezettingsperiode op eigen houtje "politiek gemaakt". In april 1945 toen het Oosten van het land bevrijd was, werd in Zwolle met medewerking van De Groot (die daar was ondergedoken geweest) besloten tot de uitgifte van één blad namens de gezamenlijke verzetsgroepen. Met sanctie van De Groot verscheen dus "De Waarheid" in Zwolle niet langer. Voorts poneerde De Groot na 15 april 1945 met het oog op de "vernieuwingen van het politieke leven" een achttal stellingen, waarin hij o.m. te kennen gaf, dat z.i. geen der vooroorlogse politieke partijen weer moest worden opgericht, maar wel een nieuwe democratische Volkspartij of Volksunie, die dan geen oppositie- maar een regeringspartij - "de spil voor een volksregering"- moest zijn.

Het ergste is wél, aldus het Bulletin van de Bruggroep, dat De Groot zijn stellingen op 4 mei 1945 in de intussen gevormde Noord-Oostleiding van de partij ter discussie stelde en publicatie ervan eiste in de Twentse en Groningse editie van "De Waarheid". Hiermede overtrad De Groot volgens de Bruggroep niet alleen de partijdiscipline, maar handelde in strijd met de meest elementaire beginselen van het communisme. Wie ten tijde van de bevrijding tegenover De Groot de term "marxisme-leninisme" gebruikte werd op onheuse wijze bejegend. Hij wees in die tijd niet alleen het communisme maar zelfs het socialisme af.

- Reactie -

Reactie van Gerben Wagenaar.

In "De Brug" no. 7 van 15-11-58 reageert Gerben Wagenaar in een artikel "Om falen van nu te camoufleren: het verzet besmeurd", op het rapport van het dagelijks bestuur van de partij. Wagenaar is van mening, dat De Groot de rel tegen de illegale partijleiding heeft opgezet om de aandacht van het fiasco van zijn "politieke bokkesprongen" van na de oorlog af te leiden.

Hij wijst er op, dat De Groot, hoewel hij bij de aankondiging van het onderzoek verklaarde dat de grove fouten van de illegale partijleiding "gebleken" waren, toch nog een commissie benoemde, teneinde dat wat "gebleken" was, in een sappig boekwerkje te "bewijzen". De Groot loopt hierbij, aldus Wagenaar, evenwel een "enorm risico".

Met de beschuldiging als zou Wagenaar met de westerse imperialisten tegen de Sowjet-Unie hebben samengespannen steekt deze op enigszins sarcastische wijze de draak. De Groot, zo schrijft hij, hoopt hier en daar in het buitenland enige indruk te maken en de schijn te wekken, dat hij in Nederland een monsterachtig complot heeft onthuld: Eisenhower en Churchill hebben dat complot uitgedacht, Gerben Wagenaar en Brandsen hebben het uitgevoerd.

Afgaande op de woorden van Wagenaar mag verwacht worden, dat de oppositie nog wel een en ander voor De Groot in het vat heeft zitten. Hij schrijft nl. ook nog: "De Groot deed beter niet over het verzet te spreken, zoals nog wel zal blijken". (onderstr.dzz.)

De voorlichting van het congres.

Een van de grieven van de oppositiegroep is de eenzijdige voorlichting van de partij over het ontstaan en het verloop van het conflict in het partijbestuur. Met het oog op het komende partijcongres geeft Henk Gortzak in "De Brug" no. 7 de congresgangers de raad inzage te eisen van de notulen en andere bescheiden, betrekking hebbend op een aantal door hem aangeduide zittingen en besprekingen van het partijbestuur. Aan de hand daarvan zou het congres zich, volgens Gortzak, een zelfstandig en juist oordeel kunnen vormen over de ontstane situatie en de scheuring. Dit oordeel zou dan gebaseerd zijn op documenten en niet, zoals nu dreigt te gebeuren, op beweringen.

- Dat -

Dat de verwachtingen van Gortzak c.s. omtrent het resultaat van het aan de partijgenoten gegeven advies niet al te hoog gespannen zijn blijkt uit een deze maand door "De Brug" uitgegeven vlugschrift. Hierin wordt geconstateerd, dat het er niet naar uitziet dat het congres aan een ernstige discussie over de oorzaken van de crisis in de partij zal toekomen.

Niettemin wordt in het vlugschrift een klemmend beroep gedaan op "alle communisten in en buiten de CPN" om alle krachten in te spannen opdat het congres zal beantwoorden aan zijn doel, het vinden van een weg die allen weer tezamen brengt in één Nederlandse communistische partij.

Tot instellen van een formeel beroep op het partijcongres zijn de geroyeerde partijbestuurders overigens tot op heden nog niet overgegaan.

Nieuwe Waarheidcorrespondent in Moskou.

Joop Wolff, lid van het dagelijks bestuur van de CPN, die in december 1957 naar Moskou werd uitgezonden als vast correspondent voor "De Waarheid", is half november in Nederland teruggekeerd.

Hij is erin geslaagd zijn opdracht op bijzonder goede wijze uit te voeren. Zijn artikelenreeksen over de Sowjet-Unie in "De Waarheid" gaven vaak een sobere en meer realistische kijk op de stand van zaken aldaar dan de vroeger gebruikelijke verheerlijking van het "socialistische vaderland".

Als vertrouweling en protegé van Paul de Groot heeft Wolff de partijsecretaris vele goede diensten bewezen in de strijd tegen de oppositie.

De "Prawda" van 23-5-58 nam bijvoorbeeld een artikel van Wolff op over de partijstrijd in Nederland, uiteraard een bijdrage die het standpunt van De Groot verdedigde. Zijn terugkeer naar Nederland houdt verband met het komende partijcongres van de CPN. Naar verluidt zou Paul de Groot het noodzakelijk achten, dat Wolff op dit congres aanwezig is. Mogelijk zal Wolff binnenkort belast worden met de hoofdredactie van "De Waarheid" teneinde Marcus Bakker, die thans een belangrijke plaats in de redactie inneemt, meer armslag te geven voor zijn arbeid in de Tweede Kamer en in de partij zelf.

Jan van Wieringen heeft het journalistieke werk van Wolff in Moskou inmiddels overgenomen. Hij is een betrouwbaar communist, die

- van -

van jongsafaan in de communistische gelederen is opgegroeid.

Nieuwe rechtsvormen voor de partij-instellingen.

De communistische uitgeverij en boekhandel Pegasus, die bij de oprichting in 1934 ter verkrijging van rechtspersoonlijkheid de stichtingsvorm koos, wil de zaken - behoudens goedkeuring van de overheid - met ingang van 1 januari 1959 voortzetten als een naamloze vennootschap. Deze omzetting is een gevolg van de bepalingen van de Wet op Stichtingen, waardoor van overheidszijde een groter toezicht op deze categorie van rechtspersonen kan worden uitgeoefend.

De plannen van de CPN-leiding om de Stichting BEPENAK om te zetten in een NV (zie MO 2 - 1958) hebben, naar het zich laat aanzien eveneens vastere vormen aangenomen.

Een wijziging in de beheersvorm van de drukkerij van "De Waarheid" de CV op aandelen Dijkman en Co behoort niet tot de onmogelijkheden. Beide beherende vennoten van deze CV, te weten C. Kruijper en N.J. van der Drift worden nl. in politiek opzicht door De Groot niet meer vertrouwd. Beiden staan min of meer aan de kant van de partijoppositie en De Groot kan dus vrezen dat zij misbruik van hun functie zullen maken.

Restauratie filmzaal Felix Meritis.

Met het oog op een gunstiger exploitatie van het gebouw Felix Meritis heeft de CPN-leiding in de loop van dit jaar verschillende zalen laten restaureren. Tegelijkertijd hebben enige interne verhuizingen en verbouwingen plaatsgevonden. Medio november is de nieuwe filmzaal gereed gekomen. De filmdienst van de CPN exploiteert deze zaal in samenwerking met de Stichting BEPENAK als een openbare bioscoop onder de min of meer weidse naam "Bioscoop Felix Meritis".

Deze bioscoop stelt zich ten doel de beste films uit de Sowjet-Unie, de volksdemocratieën, het "nieuwe China" en verder die van progressieve cineasten uit het Westen te vertonen.

Het bezoek aan deze sinds enkele jaren in bedrijf zijnde bioscoop was o.m. door de slechte outillage betrekkelijk gering gebleven. Men hoopt, nu de gerestaureerde zaal in gebruik is genomen betere resultaten te bereiken.

- Evenals -

Evenals vorig jaar werd het seizoen geopend met een zeven dagen durend filmfestival van Sowjet-films. Dit jaar heeft men hieraan nog een tentoonstelling "Veertig jaar Sowjet-cinematografie" gekoppeld. Het hiervoor gebruikte materiaal heeft waarschijnlijk eerder dienst gedaan op de in mei in het Stedelijk Museum te Amsterdam gehouden tentoonstelling "40 jaren Sowjet-filmkunst", Aan deze manifestatie, die vier weken duurde - onder auspiciën van het Nederlands Filmmuseum gehouden - was ook een filmfestival verbonden.

* * *

MANTELORGANISATIES.

Vredesbeweging.

Conferentie van deskundigen te Genève.

De Wereldvredesraad heeft de vredesbewegingen van diverse landen waaronder ook Nederland opgeroepen, telegrammen te zenden aan defensie-deskundigen, die in Genève de mogelijkheid bestuderen om maatregelen te treffen tegen verrassingsovervallen. In deze telegrammen moet worden aangedrongen op onmiddellijke en definitieve stopzetting van de proeven met kernwapens.

De Nederlandse Vredesraad had begin november reeds eigener beweging een dergelijk telegram gezonden. In verband hiermede richtte het algemeen bestuur tevens een oproep aan zijn medewerkers om op zo kort mogelijke termijn handtekeningen te verzamelen en naar Genève op te zenden.

Waarschijnlijk als verlengstuk van deze actie en de lopende petitionnementscampagne zal op 19 en 20 december het uitvoerend comité van de WVR in bijzondere zitting bijeenkomen. De vergadering zal gewijd zijn aan het vraagstuk betreffende de stopzetting van de atoomproeven. Men zal zich bezinnen op wat reeds gedaan is en nog gedaan moet worden om te komen tot stopzetting van de proefexplosies.

Ontwikkeling in de Nederlandse Vredesraad.

Medio november kwam het blad "Vrede" uit in een groter formaat dan de laatste twee jaren gebruikelijk was. Op de voorpagina werd vermeld, dat dit exemplaar als een proefnummer moest worden gezien en dat men voornemens was het in deze vorm voorlopig eenmaal per maand te doen verschijnen.

Het is geen geheim, dat in de Nederlandse Vredesraad al sinds geruime tijd is overwogen hoe men de Nederlandse vredesbeweging uit de impasse zou kunnen halen, waarin deze na november 1956 is geraakt. De Raad zag na de Hongaarse opstand het getal van zijn medestanders langzaam maar zeker verminderen. Tenslotte is het tijdstip gekomen, waarop men meende, dat nieuwe maatregelen noodzakelijk waren om de vredesbeweging in Nederland een redelijke kans te geven. Weliswaar is de situatie intern nog niet hopeloos (de oplage van "Vrede" schom-

- melt -

melt tussen de 7. à 10.000) doch van een politiek gunstig "herstel" in de publieke opinie is nog weinig te bespeuren.

Het zonder meer voortzetten van de gebruikelijke activiteit zou dan ook binnen een à twee jaren tot catastrofale gevolgen voor de Vredesraad kunnen leiden.

Zowel in oktober als in november werden enige vergaderingen van het algemeen bestuur van de NVR gehouden, waarop - naar moet worden aangenomen - het bovenstaande ter sprake kwam. Op 2 november vond een "gecombineerde" vergadering plaats, dat wil zeggen een gemeenschappelijke beraadslaging tussen de leden van het algemeen bestuur en vertegenwoordigers van de voornaamste plaatselijke comité's. Dit is in de vredesbeweging wel een novum. Het lag kennelijk in de bedoeling, dat het algemeen bestuur de mening der plaatselijke medewerkers te zijner oriëntatie eens zou aanhoren. (De vredesbeweging kent geen "leden"; de functionarissen van de plaatselijke comité's hebben geen stem in de beslissingen van de Nederlandse Vredesraad. Het gebrek aan succes in de voorgaande perioden heeft in het algemeen bestuur echter het gevoel gewekt "in de lucht te zweven").

Algemeen was het gevoelen, dat in elk geval het blad "Vrede" als periodiek dient te blijven voortbestaan en wel in groter formaat en met verbetering van de inhoud.

In feite was daartoe in de werkcommissie van het algemeen bestuur reeds eerder besloten. De NVR-voorzitter, Dr. W.H. van Dobben, kondigde ter vergadering de verschijning van het eerste proefnummer als vaststaand aan. Enige aanwezigen, over deze gang van zaken kennelijk verbaasd, brachten daarop de mening naar voren, dat de samenwerking tussen het algemeen bestuur en de plaatselijke comité's nauwer diende te worden aangehaald, opdat de vredesbeweging aan stevigheid zou winnen. Tot beslissingen kwam men op deze vergadering echter niet.

Als gevolg van de beraadslagingen werd de medewerkers in de laatste helft van november een schrijven toegezonden van de hand van Els de Smit-Kruyt, de secretaresse van de NVR. Het nieuwe (proef)nummer van "Vrede", zo werd hierin gesteld, was overal met enthousiasme ontvangen. Het algemeen bestuur heeft - zo wordt gesteld - derhalve besloten het blad in het nieuwe formaat maandelijks te doen verschijnen.

- Door -

Door colportage en door toezending van deze krant aan diverse personen en instanties hoopt de vredesbeweging in staat te zijn haar activiteit te vergroten.

Daarnaast ligt het in de bedoeling meer dan tot nog toe gebruikelijk was, brochures en manifesten uit te geven inzake de vraagstukken betreffende oorlog en vrede.

De kosten hiervan zullen moeten worden betaald uit donaties van de lezers van het blad "Vrede", die een bijdrage geven voor het Vredesfonds.

Petitie tegen raketbases.

In NVR-kringen maakt men zich nog steeds zorgen over de kwijnende petitie-actie. Deze loopt niet vlot, zoals men graag zou wensen. Mede in verband hiermee is gedurende de afgelopen periode gespeeld met de gedachte een openbare vergadering - op brede basis - te beleggen onder auspiciën van de NVR. Als sprekers zouden hiertoe verschillende vooraanstaande personen uit andere voor hetzelfde doel strijdende organisaties worden uitgenodigd. Dit plan vond geen algehele bijval. Vooral de voorzitter van de NVR, dr. W.H. van Dobben, zag er weinig heil in. De NVR is in zijn huidige constructie naar zijn mening ongeschikt als initiatiefnemer voor een dergelijke bijeenkomst op te treden. Ook leek het hem onwaarschijnlijk dat iemand zich beschikbaar zou stellen om te spreken op een vergadering onder auspiciën van de NVR.

Men kwam evenwel tot een compromis. Besloten werd op 24 november in Amsterdam ("Krasnapolsky") een openbare vergadering te houden, uitgaande van het comité "Petitie tegen Raketbases". Op verzoek van dr. van Dobben belastte ds. K. Strijd zich met de leiding van deze bijeenkomst. Men verkreeg tevens veel medewerking uit het gewest Noord-Holland van de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP). Het beoogde algemene karakter van de vergadering is kennelijk doorslaggevend geweest voor het optreden van de PSP-leden.

Het vermoeden schijnt gewettigd dat de communistische leden van het algemeen bestuur van de NVR enigszins huiverig waren voor een vergadering op zulk een brede basis. Opmerkelijk is in dit licht gezien een artikel van de hand van Marcus Bakker, één dag

- voor -

voor de vergadering verschenen in "De Waarheid". Hierin wordt een beroep gedaan op de lezers en de CPN-leden deel te nemen aan de bijeenkomst in "Krasnapolsky". Het verzet tegen raketbases in Nederland is geen communistisch privilege, aldus het artikel, hetgeen blijkt uit de resultaten van de handtekeningenactie en uit de sprekerslijst voor deze bijeenkomst.

"Maar evenzeer is waar", zo wordt gesteld, "dat de rol der communisten van beslissende betekenis is om de actie te doen slagen, want terwijl vele personen uit de meest uiteenlopende maatschappelijke kringen aan het verzet tegen de raketbases deelnemen, vormt de communistische partij de belangrijkste politieke en organisatorische kracht in deze actie. De communistische partij is de partij die midden in de massa der werkers staat en niemand is beter dan zij in staat de massa in het optreden tegen het oorlogsgevaar te mobiliseren".

Tijdens de bijeenkomst werd o.m. het woord gevoerd door dr. W.H. van Dobben, A. Homma - beiden leden van de NVR - prof. dr. A. J. Rasker en Dr. S.A. Wouthuysen. Zij wezen allen op de gevaren die de proefnemingen met kernwapens veroorzaken. De voorzitter verklaarde dat het aantal ondertekenaars van het petitionnement (momenteel ca. 40.000) dit jaar zal moeten oplopen tot 100.000.

Aan het slot van de bijeenkomst besloot men een motie te zenden aan het parlement, waarin er op wordt aangedrongen de vestiging van raketbases in Nederland tegen te gaan.

Jeugdbeweging.

Het ANJV en de militaire dienst.

De laatste maanden mogen kwesties de militaire dienst betreffende, zich weer in de bijzondere belangstelling van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond verheugen.

Eind oktober werd door Bart Schmidt en Roel Walraven - als afgevaardigden van het ANJV-hoofdbestuur - aan de voorzitter van de door de Minister van Oorlog ingestelde commissie Werkelijke Diensttijd Dienstplichtigen, een memorandum overhandigd. Hierin wordt aangedrongen op verkorting van dienstdtijd tot 16 maanden als overgang naar 12 maanden. Overwegingen van het ANJV waren, dat

- een -

een dergelijke maatregel zou bijdragen tot de internationale ontspanning en tot vermindering van de defensielasten. Voorts achtte de communistische jeugdbond de opleiding onnodig lang en de soldij en kostwinnersvergoeding veel te laag. Ook zou de vakbekwaamheid der jongeren geschaad worden door de lange onderbreking ten gevolge van de vervulling van de militaire dienstplicht. Men wees er tenslotte op dat de Denen, Duitsers en Belgen een dienstitijd hebben van resp. 16, 12 en 15 maanden en meende dat ook Nederland zijn verplichtingen in NAVO-verband best kan verminderen.

Vervolgens publiceerde het ANJV omstreeks half november een rapport over de jongeren en de militaire dienst. In dit rapport - dat heet te zijn samengesteld in opdracht van het 7e ANJV-congres (gehouden te Amsterdam met Pasen 1958) - bepleit het verbond de democratisering van het leger, het verbod van anti-communisme en oorlogspropaganda in het leger, de opheffing van het verplicht

deelnemen aan "geestelijke verzorging", de verbetering van de dagelijkse belangen van de soldaat, zoals verhoging van soldij, grotere veiligheid en bescherming van de gezondheid. Afschriften van het memorandum en het rapport werden toegezonden aan de leden van Tweede Kamer.

Het partijdagblad bracht de berichten over deze ANJV-activiteit in grote opmaak en wijdde aan het rapport zelfs een hoofdartikel. Hierin werd het ANJV geprezen als "de" strijdende beweging van jongeren uit de werkende bevolking, waaraan de Nederlandse jeugd behoefte heeft.

In beide gevallen wordt min of meer gesuggereerd dat het hier om een nieuw initiatief van het ANJV gaat. In werkelijkheid zijn zowel het memorandum als bedoeld rapport ontleend aan een ander rapport, dat reeds als ontwerp klaar was voordat het 7e ANJV-congres op 5, 6 en 7 april in Amsterdam bijeen kwam. Het congres heeft dit rapport - zoals te doen gebruikelijk bij communistische organisaties - ongewijzigd goedgekeurd. Dit rapport, zo werd destijds naar voren gebracht, moest gezien worden als het resultaat van een onderzoek naar de levensomstandigheden van dienstplichtigen. Het ANJV-hoofdbestuur wilde hiermede op een aantal "misstanden" de vinger leggen teneinde in het algemeen de toestanden verbeterd te krijgen. Het was de bedoeling, aldus het ANJV, dat het rapport de grondslag zou zijn voor discussie en actie in en buiten het parlement.

- Het -

Het ANJV-hoofdbestuur heeft, blijkbaar uit overwegingen van praktisch nut, gewacht tot in het parlement de defensie-begroting zou worden besproken.

Aan de voorgenomen wijziging van de dienstplichtwet, i.v.m. de uitzending van dienstplichtigen naar Nieuw-Guinea, besteedt het ANJV mede de nodige aandacht. In verschillende garnizoenssteden werden pamfletten verspreid met de ANJV-eisen, zoals "vrede en vriendschap met Indonesië" en "geen uitzending van dienstplichtigen".

Volgens het periodiek "Jeugd" zette het partijbestuur aan deze activiteiten kracht bij door officieel bij de minister tegen de voorgenomen wijziging te protesteren. De leden van de Tweede Kamer werd verzocht met de desbetreffende wijziging niet accoord te gaan.

Contact met andersdenkenden.

Overeenkomstig het communistische parool tracht het ANJV zijn denkbeelden te propageren door contact te zoeken met andersdenkenden. Het opleggen van een spreekverbod aan twee vertegenwoordigers van het Algerijnse Bevrijdingsfront werd met beide handen aangegrepen om contact te nemen met de democratisch-socialistische studentenvereniging "Politeia" en de PvdA-jongerenorganisatie "Nieuwe Koers". In een open brief aan de hoofdbesturen van deze organisaties tracht het ANJV verband te leggen tussen genoemde kwestie en de uitzending van dienstplichtigen naar Nieuw-Guinea, waarbij gepoogd wordt de twee genoemde organisaties voor het communistische karretje te spannen.

Het ANJV heeft bovendien nog een ander oogmerk. Zoals bekend wil deze communistische jeugdbond met Pasen 1959 een "festival voor vrede en vriendschap" beleggen. Reeds in de eerste fase van de plannen hiertoe werd de wenselijkheid naar voren gebracht om daarvoor zoveel mogelijk deelnemers afkomstig uit niet-communistische bevolkingsgroepen, met name jeugdige sociaal-democraten, te zoeken. Voorzover bekend is hiervan tot nu toe weinig terecht gekomen en het is duidelijk, dat het ANJV elke mogelijkheid te baat neemt om met organisaties als hier bedoeld in contact te komen.

- Wereldjeugddag -

Wereldjeugddag 1958.

Ter gelegenheid van de viering van de Wereldjeugddag op 10-11-1958 heeft de Stichting Nederlands Comité ter voorbereiding van internationale festivals voor jongeren in verschillende plaatsen filmvoorstellingen belegd. Vertoond werd de kleurenfilm "Voor Vrede en Vriendschap" een Nederlands gesproken documentaire film over het 6e Wereldjeugdfestival in Moskou gehouden. Op de bijeenkomst werd, zoals te verwachten viel, propaganda gemaakt voor het in 1959 in Wenen te houden 7e Wereldjeugdfestival.

Reis naar China.

Eind oktober vertrokken Clara Visser, lid van het ANJV-hoofdbestuur en vertegenwoordigers van het Nederlands Bureau voor Buitenlandse Studentenbetrekkingen, van de Nederlandse Christelijke Studentenvereniging en van het studentenblad "Forum Academiale" op uitnodiging van de Chinese communistische jeugdfederatie naar China. (zie M.O. 10/58 hoofdstuk IV). Ook P. Boevé, voorzitter van het comité voor internationale uitwisseling van jeugd en studenten, op welks initiatief deze Nederlanders uitgenodigd werden, maakte de reis mee.

Vereniging "Nederland-USSR".

Ledenwerfactie.

Het hoofdbestuur van de Vereniging "Nederland-USSR" heeft de leden van de vereniging en abonné's op het maandblad "Nederland-USSR" opgeroepen tot een werfcampagne lopend over het tijdvak van november 1958 tot en met maart 1959. Bijzondere redenen voor deze actie werden niet genoemd, slechts het bekende motto, dat een vergroting van het ledental en de abonné's de vereniging in staat zal stellen haar activiteiten uit te breiden, werd hierbij gehanteerd. Aan de winnaar(s) is een reis van veertien dagen naar de Sowjet-Unie in het vooruitzicht gesteld, terwijl verder als prijzen beschikbaar zijn: Russische fototoestellen, dito kunstvoorwerpen, etc. De "maand voor vrede en vriendschap", vroeger veelal het startpunt van dergelijke acties, wordt dit jaar in het geheel niet gehouden.

De vorige werfcampagne werd gehouden van 15 september 1957 tot en met april 1958. Blijkens een destijds hierover in "De Waarheid" -

heid" verschenen artikel werd "een winst geboekt van niet minder dan 1918 leden en abonné's".

Oprichting Muziekafdeling.

Teneinde - zoals in de officiële publicatie aangeduid - tege- moet te komen aan een reeds geruime tijd gevoelde behoefte als ge- volg van een toenemende belangstelling voor een muziekwisseling tussen Nederland en de USSR, werd in november 1958 opgericht een "muziekafdeling" van het Cultureel Informatie Centrum in de Vere- niging "Nederland-USSR". De muziekafdeling bestaat uit enige musi- ci en componisten, waarmede de vereniging contact onderhoudt, doch die verder in "NU" geen functie bekleden. Het belang van een uit- wisseling op dit gebied tussen beide landen stelt het hoofdbestuur van de vereniging wederkerig.

Conform bovengenoemde zienswijze van het hoofdbestuur zal de "muziekafdeling" niet alleen trachten bij te dragen tot het ver- groten van de bekendheid in Nederland met werken van componisten en uitvoerende musici in de USSR, doch tevens bevorderen dat werken van Nederlandse componisten en musici meer bekendheid krijgen in de USSR en daar zullen worden uitgevoerd.

Ter bereiking van dit doel werd op de stichtingsbijeenkomst van de afdeling door de aanwezige muzikdeskundigen besloten in eerste instantie een tweemaandelijks muziekbulletin onder de naam "Tweeklank" uit te geven en het uitlenen van de in de discotheek van de vereniging aanwezige gramm.foonplaten, geluidsbanden e.d. te bevorderen.

Het eerste nummer van "Tweeklank" zou in november 1958 ver- schijnen en ter kennismaking worden toegezonden aan een groot aantal persoonlijkheden uit de Nederlandse muziekwereld en aan in- stanties die werkzaam zijn op het gebied van muziek. Aangenomen kan worden dat de op de stichtingsbijeenkomst aanwezige muziek- deskundigen tot de afdelingskring behoren en min of meer hebben toegezegd aan het redigeren van het blad mede te werken. Uitbrei- ding van de muziekafdeling met meerdere belangstellenden is volgens de oprichtingspublikatie open gehouden.

VAKBEWEGING.

Onderzoek door twee WVV-functionarissen.

In het vorige maandoverzicht werd reeds medegedeeld dat twee functionarissen van het in Praag gevestigde secretariaat van het Wereldvakverbond een week lang in Amsterdam hebben vertoefd voor het instellen van een onderzoek naar de scheuring in de communistische vakbeweging van Nederland.

De gedelegeerden zijn:

1. Dominico Banchieri, Italiaan, geboren 11-11-1920 te Chiero-Italië, werkzaam bij de financiële afdeling van het WVV-secretariaat te Praag, voormalig bestuurder van een spoorwegbond in Italië.
2. R.M.C. Clain, Fransman, geboren 22-2-1927 te Tananarive-Madagascar, een der naaste medewerkers van L. Saillant, de algemeen secretaris van het WVV. Hij treedt bij het WVV-secretariaat vooral als tolk op.

Voorzover bekend zijn beiden lid van de communistische partij.

Tussen 22 en 29 oktober hebben zij zowel met bestuurders van de "oude" EVC als van de EVC-1958 diverse malen vergaderd. Hun vragen waren er kennelijk op gericht ten bate van het WVV-secretariaat allereerst een juist beeld te verkrijgen omtrent de actuele betekenis van elk der twee EVC-groepen. Verder hebben de WVV-ers willen nagaan welke verschillen in vakbondspolitiek tussen de beide EVC's bestaan, om vervolgens een poging tot verzoening te doen. Vermoedelijk hebben zij wel kunnen constateren dat de aanhang van de "oude" EVC aanzienlijk geringer moet zijn dan die van de EVC-1958. Te dien opzichte konden de EVC-1958 bestuurders met cijfermateriaal en tekenende details voor de dag komen. Zo hebben zij, naar kan worden aangenomen, stellig aangevoerd dat bij een verkiezing in augustus '58 voor de ziekenkas van de (Amsterdamse) NDSM hun kandidaat 43% van de stemmen der arbeiders verkreeg, hoewel de "oude" EVC door de uitgifte van een pamflet de verkiezing van die kandidaat trachtte te dwarsbomen. Zij zullen ook hebben kunnen aantonen dat de EVC-1958 op het terrein van de agitatie tegen werkgevers en overheid meer gepresteerd heeft dan haar rivale, die zij als "de groep Brandsen" aanduidt. Zo waren op de dag van aankomst van de WVV-functionarissen meerdere bestuurders van de EVC-1958 druk bezig met de laatste

- voorbereidselen -

VERTROUWELIJK

voorbereidselen voor een openbare "vredes"-vergadering, die des avonds in Krasnapolsky-Amsterdam is gehouden.

Overigens gold de agitatie, die de communistische vakbeweging na de scheuring verder nog heeft gevoerd, het verzet van een aantal bouwvakarbeiders tegen toepassing van de CAO in de bouwnijverheid. Het initiatief tot de uitgifte van pamfletten, tot de oprichting van actie-comité's en het inzamelen van steungelden is hierbij over de hele linie uitgegaan van de ABWB, welks voorzitter W. Hartog de voornaamste figuur van de EVC-1958 is. Hij behoort tot de "inner circle" van de CPN, de beperkte kring van vertrouwde partij-functionarissen. Hij heeft er wel voor gezorgd dat de "oude" EVC (die onder haar aanhang slechts weinig bouwvakarbeiders telt) in het geheel niet aan bod kon komen.

Voorzover in de besprekingen met de WVV-functionarissen de activiteiten ter sprake kwamen, zal de "oude" EVC dan ook weinig concreets tegenover de EVC-1958 hebben kunnen stellen. Zoals uit haar publicaties blijkt, heeft de "oude" EVC zich vrijwel uitsluitend beziggehouden met haar verweer tegen de manipulaties van de CPN, in het bijzonder tegen die van partijsecretaris Paul de Groot. De beide WVV-gedelegeerden hebben, naar verluidt, geen bereidheid getoond inzake de scheuring in de communistische vakbeweging een schuld-vraag aan de orde te stellen. Zij gingen er bij hun onderzoek van uit, dat eventuele discriminatie van een aangesloten bond alleen op grond van duidelijk aantoonbare afwijkingen t.a.v. de vakbondspolitiek van het WVV kan plaats hebben.

Bij verschillende gelegenheden heeft het verbondsbestuur van de "oude" EVC ontkend op het specifieke terrein van de vakbeweging afwijkingen van de communistische doctrine voor te staan. Men blijft, naar van die kant is verzekerd, uitgaan van de beginselen van de klassenstrijd en het proletarisch internationalisme.

De EVC-1958 brengt daar onder meer tegenin - en zal dat ook stellig ten overstaan van de WVV-vertegenwoordigers hebben gedaan - , dat "de groep Brandsen" de EVC niet als middel doch als doel ziet en zich daarom verzet tegen het streven naar eenheid met het NVV. Een fusie met het democratisch socialistisch georiënteerde vakverbond beschouwen de bestuurders van de EVC-1958 juist als kenmerkend voor en in overeenstemming met de vakbondspolitiek van het WVV, dat zelf alle werknemers in één wereldomvattende organisatie zou

- willen -

willen samenbrengen.

De WVV-delegatie heeft, zoals bekend, vergeefs gepoogd de beide groepen tot elkaar te brengen.

Het WVV-secretariaat schijnt deze "Nederlandse" kwestie zeer omzichtig te willen behandelen, vermoedelijk uit vrees dat de one-nigheid binnen de communistische vakbeweging in Nederland (speciaal het facet: verhouding tot de CPN) principiële meningsverschillen in de WVV-gelederen zou kunnen veroorzaken. Daarom is voorshands niet te verwachten dat het WVV in deze kwestie op korte termijn ingrijpende maatregelen zal nemen.

Het 5e congres der "oude" EVC.

De WVV-functionarissen zijn enkele dagen vóór het begin van het congres der "oude" EVC naar Praag teruggekeerd. Buitenlandse gasten hebben zich op het vijfde EVC-congres niet laten zien. Op de verzonden uitnodigingen ontving het verbondsbestuur reacties van de Franse CGT en de Oost-Duitse FDGB. Zij wilden, naar zij berichtten, niet door bijwoning van het congres in het conflict worden betrokken. CPN-bestuurders lieten uiteraard verstek gaan. Alleen de "dissidente communist" Wagenaar woonde het congres van de "oude" EVC als gast bij. De openbare zittingen van 1 en 2 november werden door een aantal journalisten, onder wie ook een verslaggever van "De Waarheid", bijgewoond.

De voorzitter J.F. Reuter heeft het congres op zaterdagmiddag 1 november geopend. De twee openbare zittingen op die dag werden des zondag's gevolgd door een derde, waarop een besloten huis-houdelijke bijeenkomst aansloot.

Het aantal gedelegeerden bedroeg 161 (Gespecificeerd t.a.v. de grote steden: Amsterdam 109, Rotterdam 4, Den Haag 6, Utrecht 6, Hilversum 10, Groningen 4, Hengelo 4).

De afgevaardigden behoorden tot de volgende bonden: De Metaal 41, Chevofa (voeding en genotsmiddelen) 28, BHBV (handel en geld) 19, BNOP (Overheid) 18, ABWB (Bouwvak) 15, ABT (transport) 13, Grafische 11, ABV (spoorwegen) 6, ANBZ (zeelieden) 6 (5 uit Amsterdam), ATEK (textiel) 3, ANBH (hotel) 1. Ook deze cijfers duiden op een verhoudingsgewijze grote aanhang van de "oude" EVC onder enkele kleinere bonden, zoals de Chevofa en de BNOP.

Na de openingsrede van Reuter voerde secretaris Brandsen bijna twee uur het woord. Hij zette omstandig uiteen hoe en door wie naar zijn mening de scheuring in de EVC was veroorzaakt en stortte de fiolen van zijn toorn over het hoofd van De Groot uit. Verder sprak hij over de inkrimpingen van de organisatie (o.a. ontslag aan de meeste bezoldigde bestuurders en staking van de uitgave van afzonderlijke bondsbladen). Voorts poneerde hij een aantal eisen, ongeveer gelijk-luidend aan die van de EVC-1958, bijv. opheffing van de bestedingsbeperking, niet-invoering van werkclassificatie, intrekking van "discriminerende" bepalingen in de handel met de Oost-Europese landen. Tenslotte besprak hij nog de verhouding tot het Wereldvakverbond. Volgens Brandsen kan het eenvoudig niet op de weg van het WVV liggen de "oude" EVC de deur te wijzen. De EVC voelt zich, naar hij zeide, dan ook gesteund door de betrekkingen met het grote WVV. (De congres-inleiding van Brandsen is dezer dagen in brochurevorm als extra uitgave van "Werkend Nederland" verspreid).

Na de toespraak van Brandsen bracht penningmeester R. Smid een in mineur gesteld financieel verslag uit, waarin geen gespecificeerde gegevens bleken te zijn opgenomen.

Een 25-tal afgevaardigden voerde hierna het woord, het merendeel van hen sprak in de geest van Brandsen's inleiding.

In de derde zitting werden twee resoluties aan de orde gesteld, die na diverse amendementen zijn aanvaard. De eerste resolutie behelst een aantal gedetailleerde wensen inzake de sociale wetgeving; de tweede handelt over de vakbondseisen voor de naaste toekomst.

In zijn beantwoording van de sprekers kwam Brandsen terug op de verhouding tot het WVV. Hij zeide o.m. te hopen dat de stugge houding van het WVV zou veranderen. ("De Waarheid" heeft van deze uitslating een dankbaar gebruik gemaakt. Boven een heel kort verslagje van het congres plaatste deze krant als kop: "Brandsen doet scherpe aanval op WVV". Het partijdagblad van de CPN werkte dit thema als volgt uit: "Op een weekend-bijeenkomst van de Brandsen-Wagenaar-groep, die aangediend werd als "congres van de EVC", heeft B. Brandsen een scherpe aanval op het bestuur van het Wereldvakverbond gedaan. Hij verklaarde dat het WVV de scheurmakers - waarmee de EVC-1958 wordt bedoeld - had aangemoedigd. Op de bijeenkomst heerste grote teleurstelling over de demonstratieve afwezigheid van het WVV en de daarbij aangesloten vakverbonden").

In de huishoudelijke zitting die het congres besloot, ontstond veel geharrewar over de candidaatsstelling van de verbondsbestuurders. Velen hoorden bij deze gelegenheid voor het eerst dat Reuter zich als voorzitter niet herkiesbaar stelde en zich, evenals J. Bussink (hoofdbestuurder Metaal), geheel uit het verbondsbestuur wilde terugtrekken. Hierover werd door het congres tekst en uitleg gevraagd maar nauwelijks ontvangen. (Reuter koestert al maanden lang het voornemen af te treden; hij beschouwt de strijd tegen de door de CPN geleide EVC-1958 als vechten tegen de bierkaai. Ook beweert hij dat in het verbondsbestuur beslissingen buiten hem om worden genomen).

Het verbondsbestuur schoof daarna G.Groot Roessink voor het vervullen van het voorzitterschap naar de voorgrond. Een aantal gedelegeerden kwam met een tegencandidaat: A.N. van den Broek. De eerstvermelde behaalde echter de meeste stemmen en werd als voorzitter gekozen verklaard. Hij schijnt deze functie met gemengde gevoelens te hebben aanvaard.

Bij de verkiezing van de overige leden van het verbondsbestuur verklaarden enkelen, wier namen op de kandidatenlijst voorkwamen, zich niet beschikbaar te willen stellen. Zij moesten door anderen worden vervangen. Dientengevolge kwam ook H. Gortzak op de kandidatenlijst.

Het voltallige verbondsbestuur bestaat nu uit 17 man, nl. B. Brandsen, R. Smid, D. Kleinsma, D. Bonsink, G. Groot Roessink, A.N.v.d. Broek, J. Vlietman, W. Brinkman, W.P. Sindorf, J.A. van Gessel, W. C. Scholten, J.S. Pieters, J.F. Blankenlee, G. Vink, H.A. Odink, H. Gortzak en J. van Nes. In functie werd herkozen als secretaris: B. Brandsen. D. Kleinsma werd belast met het penningmeesterschap. Het schijnt echter de bedoeling dat zijn voorganger R. Smid niet in naam toch metterdaad, de financiën blijft beheren.

De verkiezing van H. Gortzak, een uitgesproken politieke figuur die tevoren geen vakbondsbestuurder was, ontbeert de instemming van een deel der congresgangers. Zij vrezen dat Gortzak de EVC zal meetrokken in de politieke strijd van "De Brug"-groep tegen de CPN. Naar hun mening heeft de secretaris Brandsen toch al de neiging de CPN-leiding te blijven bestrijden ten koste van het eigenlijke vakbondswerk.

Voor zover de "oude" EVC er nog in slaagt het hoofd boven water te houden, zal zich mogelijk binnenkort een tegenstelling tussen de beide genoemde tendenties gaan aftekenen.

Stakingsoverzicht over november 1958.

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>
NV HABO, Den Haag.	Invoering nieuwe CAO - bouwvak.	EVC-1958 stookte.	Geen. Ontslagenen werden weer in dienst genomen.
Heiwerkers te Amsterdam.	Invoering nieuwe CAO-bouwvak.	EVC-1958 stookte.	Geen.
Fa.P.K. van Eykelenburg, Nieuwer-Amstel	Tariefwijziging.	Geen.	-----
NV Muys en de Winters Bouwen Aannemingsbedrijf, Schiedam.	Looneis.	O.V.B.	Geen.
Hulshof's Leder- en Metaalwarenfabriek te Lichtenvoorde.	Invoering nieuwe tarieven volgens werkclass. systeem.	KAB en NVV bemiddelden.	Geen.

V
o
l
g
n
o
:

1.

2.

3.

4.

5.

V
o
l
g
n
o
:

Begin in vorige maand De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.

. = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uur)
- = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer)
= = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1.	13-10 1958		=====										30 timmerlieden.																	
2.	29-9- 1958		=====										+ 76																	
3.			=====										90																	
4.			=====										83 (op 6-11-58 hervatten het werk.)																	
5.			=====										van 7.30 tot 12.00 uur. 20 stucadoors.																	
6.			=====										gedurende + 1 uur.																	
7.			=====										+ 140 =====																	
8.			=====										22																	

A G E N D A:VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 28-30 nov. '58 en 20-22 mrt. '59.	FIR-congres.	Wenen	WFDJ
december 1958	Congres BHBV.	Amsterdam	EVC-'58
* 9/10 december '58	Vergadering van de VVI-Transport.	Praag	WVV
26 t/m 29 dec. '58	19e partijcongres CPN.	Amsterdam	CPN
1959	7e congres IVDJ (jur.)	?	IVDJ
2,3 en 4 jan. '59	7e congres OPSJ (jeugd)	?	OPSJ
11 t/m 14 jan. '59	Zitting Executief Comité/ WVV.	Warschau	WVV
24/25 jan. '59	Congres Metaal	Amsterdam	EVC-'58
Pasen 1959	Nationaal Festival voor Vrede en Vriendschap.	Amsterdam	ANJV
april 1959	11e zitting Algemene Raad van het WVV.	Peking.	WVV
18-21 mei 1959	1e Intern.Conf.VVI-Han- del (in oprichting).	Praag	WVV
mei 1959	Intern.Congres VVI-Chemie.	Leipzig	WVV
juli 1959	3e Intern.Beroepsconf. VVI-Mijnen.	Katowice (Polen)	WVV
26 juli/4 aug.'59	7e Wereldjeugdfestival.	Wenen	WFDJ
najaar 1959	2e Intern.Beroepsconf. VVI-Overheid	Berlijn	WVV

* = nieuw c.q. aangevuld.